

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Väliskomisjon

2009/2133(INI)

19.10.2009

ARVAMUS

Esitaja: väliskomisjon

Saaja: põhiseaduskomisjon

Euroopa välisteenistuse loomise institutsioonilised aspektid
(2009/2133(INI))

Arvamuse koostaja: Annemie Neyts-Uyttebroeck

(*) Kaasatud komisjonid – kodukorra artikkel 50

PA_NonLeg

ETTEPANEKUD

Väliskomisjon palub vastutaval põhiseaduskomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. tuletab meelde, et Euroopa Liidu roll ülemaailmse partnerina on viimastel kümnenditel kasvanud, ning selleks, et EL saaks tegutseda ühiselt ja lahendada üleilmseid probleeme ühtselt, järjepidevalt ja tõhusalt, on tarvis uut lähenemisviisi;
2. tervitab Iiri referendum tulemust, mis sillutab teed Lissaboni lepingu ratifitseerimismenetluse lõpuleviimisele ja uue institutsioonilise struktuuri loomisele, mis hõlmab Euroopa Ülemkogu alalise eesistuja, kes tagab ELi esindamise välissuhetes ühist välis- ja julgeolekupoliitikat puudutavates küsimustes (ÜVJP), ja liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja, kes saab ka Euroopa Komisjoni üheks asepresidendiks; märgib, et nõukogu volitab kõrge esindaja juhtima liidu ühist välis- ja julgeolekupoliitikat ja esitama ettepanekuid nimetatud poliitika väljatöötamiseks, ning et nõukogu ja kõrge esindaja tagavad liidu välistegevuse ühtsuse, järjepidevuse ja tõhususe; tuletab meelde, et kõrget esindajat abistab tema volituste täitmisel Euroopa välisteenistus;
3. rõhutab, et Euroopa Parlament on järjekindlalt kutsunud üles looma ühist Euroopa diplomaatilist teenistust, mis vastaks liidu rahvusvahelisele rollile ning tõstaks tema suutlikkust rahvusvahelisel areenil tõhusalt tegutseda ja suurendaks sellise tegevuse nähtavust; kutsub üles nõukogu, komisjoni ja liikmesriike haarama kinni Euroopa välisteenistuse loomisega tekkivast võimalusest töötada välja ühtsem, järjepidevam ja tõhusam välispoliitika;
4. Euroopa välisteenistuse institutsiooniline ülesehitus peab hõlmama soolist struktuuri, mis peegeldab nõuetekohaselt liidu kohustusi seoses soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamisega;
5. võttes arvesse, et Euroopa välisteenistuse loomisel konsulteeritakse Euroopa Parlamendiga, ja arvestades mõjuga eelarvele, on veendunud, et Euroopa välisteenistuse töhusa käivitamise ja talle vajalike rahaliste vahendite tagamise oluliseks eelduseks on parlamendiga peetav varajane ja sisuline dialoog;
6. palub kõrgel esindajal esitada oma ettepanekud võimalikult kiiresti; nõuab ettepanekute esitamisel järgmiste põhimõtete järgimist:
 - (a) a) Euroopa välisteenistus ei peaks olema iseseisev teenistus, vaid tuleks luua komisjoni haldus- ja eelarvealas, järgides samas kõrvalekaldumatult talle ELi lepingus antud mandaati abistada asepresidenti/kõrget esindajat liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika juhtimisel nõukogu nimel ja komisjoni välistegevuses;
 - (b) Euroopa välisteenistus peab tegelema ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga, ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitikaga ning nende ülesannete ja poliitikavaldkondadega, millega praegu tegeleb komisjoni välissuhete peadirektoraat; kõrge esindaja peaks samuti esitama kõikehõlmava ettepaneku selle kohta, kuidas korraldatakse uue institutsioonilise ülesehituse raames muud peamised välistegevusega seotud

poliitikavaldkonnad; laienemine, kaubandus, arengu- ja humanitaarabi moodustavad koos olulise osa ELi välispoliitikast; arengupoliitika hõlmamiseks uue teenistusega on kaalukad põhjused;

- (c) Euroopa välisteenistus peab hõlmama nõukogu sekretariaati kuuluvad sõjaliste ja tsiviilkriiside ohjamise üksused, isegi kui sõjaväelaste ja tsiviiltöötajate juhtimiskord ja organisatsiooniline ülesehitus võivad vajadusel üksteisest erineda; Euroopa välisteenistuse osaliste poolne luureandmete analüüsi ühiskasutus abistab oluliselt kõrget esindajat tema mandaadi täitmisel, milleks on liidu ühtse, järjepideva ja tõhusa välispoliitika juhtimine;
 - (d) kõrge esindaja peaks pöörama erilist tähelepanu töölevõtmis- ja personaliküsimustele, kuna Euroopa välisteenistusse asub töötajaid nii komisjonist, nõukogust kui liikmesriikidest; selleks, et Euroopa välisteenistusest saaks professionaalne diplomaatiline teenistus, tuleb talle tagada piisavad vahendid ning värvata töötajad pädevuse alusel ja asjakohase valikumenetluse kohaselt, võttes arvesse nõuetekohast geograafilist tasakaalu;
 - (e) liikmesriikide diplomaatidel ja komisjonist ja nõukogust tulnud töötajatel peaksid olema sama staatus ja roll, olgu nad lähetuses, ajutised teenistujad või ELi ametnikud;
 - (f) ühise koolituse ja kutsealase arengu abil loodav ühtekuuluvustunne on oluline Euroopa välisteenistuse lõppeesmärgi saavutamisel, milleks on ühtse diplomaatiaraamistiku loomine, mis koondaks riikliku ja Euroopa tasandi diplomaatia; ühise Euroopa diplomaatilise kultuuri loomiseks ELi rahvusvahelistes suhetes läheb tarvis ühiseid koolitusprogramme ja ühist diplomaatia õppekava; olemasolevat koolitust ja diplomaatia koolituskeskuste võrgustikke oleks kasulik täiustada. Samuti võiks need koondada Euroopa diplomaatiliseks akadeemiaks, mis põhineks muu hulgas liikmesriikide asjaomastel asutustel;
 - (g) Euroopa välisteenistus peab tagama, et Euroopa Parlamendil oleksid ELi delegatsioonides kontaktisikud, kes tagavad koostöö Euroopa Parlamendiga (nt selleks, et hoolitseda parlamentaarsete kontaktide eest kolmandates riikides);
7. nõuab, et järgmine kõrge esindaja võtaks kohustuse teavitada parlamendi vastavat komisjoni töötajate määramisest Euroopa välisteenistuse kõrgetele ametikohtadele ning lubada väliskomisjonil soovi korral korraldada kandidaatide kuulamist, kuna Euroopa Liidu delegatsioonid hakkavad kuuluma Euroopa välisteenistuse koosseisu ja kuna nad peaksid saama juhtnõore kõrgelt esindajalt, olema tema järelevalve all ning kuuluma komisjoni haldusstruktuuri; nõuab lisaks, et järgmine kõrge esindaja kohustuks pidama uusi läbirääkimisi Euroopa Parlamendiga sõlmitud kehtiva institutsioonidevahelise kokkuleppe üle, pidades eelkõige silmas juurdepääsu tundlikule teabele ja muid sujuva institutsioonidevahelise koostöö tahke;
8. märgib, et samas kui ELi delegatsioonid kolmandates riikides hakkavad täiendama olemasolevaid liikmesriikide diplomaatilisi esindusi, leidub võimalusi töö tõhustamiseks pikas perspektiivis, sest tulevane ELi delegatsioon võib, vajaduse korral järk-järgult,

võtta enda peale konsulaarteenuste osutamise;

9. kutsub komisjoni, nõukogu, liikmesriike ja järgmist kõrget esindajat üles siduma end kindlalt Euroopa Parlamendi osalusel Euroopa välis teenistuse loomise kõikehõlmava, kõrgete eesmärkidega ja ühisel nõusolekul põhineva kavaga, sest järkjärguline ja sammhaaval toimiv lähenemisviis võib põhjustada järjekindlust ja vahendite raiskamist; arvestades asjaomaste küsimuste keerukust ja selleks, et tagada kõikide liikmesriikide õiglane esindatus välis teenistuses, tuleks kasutada järgjärgulist lähenemisviisi; mõistliku ajavahemiku jooksul tuleks kavandada „läbivaatamisklausel”;
10. soovib hakata ühtlustama olemasolevaid ELi esindusi mitmepoolsete foorumite juures, nagu nõukogu ja komisjoni esindused ÜRO juures; soovib uurida võimalust luua ELi delegatsioonid nende mitmepoolsete foorumite juurde, kus selliseid delegatsioone praegu ei ole, kuid kus on olemas praktiline vajadus ELi kohalolekuks, nt NATO ja OSCE;
11. kordab oma kindlat otsust rakendada täies ulatuses oma eelarvepädevust seoses kõnealuste institutsiooniliste uuendustega ning nõuab finantsläbivaatust enne uut eelarveperioodi; rõhutab, et Euroopa välis teenistuse rahastamine peab asutamislepingute kohaselt jääma täielikult eelarvepädevate institutsioonide kontrolli alla.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	19.10.2009
Lõpphääletuse tulemus	+: 42 -: 9 0: 6
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Gabriele Albertini, Dominique Baudis, Bastiaan Belder, Franziska Katharina Brantner, Elmar Brok, Arnaud Danjean, Mário David, Michael Gahler, Ana Gomes, Anneli Jäätteenmäki, Jelko Kacin, Ioannis Kasoulides, Nicole Kiil-Nielsen, Andrey Kovatchev, Wolfgang Kreissl-Dörfler, Eduard Kukan, Vytautas Landsbergis, Krzysztof Lisek, Barry Madlener, Mario Mauro, Jean-Luc Mélenchon, Willy Meyer, Alexander Mirsky, María Paloma Muñoz De Urquiza, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Norica Nicolai, Raimon Obiols, Kristiina Ojuland, Ria Oomen-Ruijten, Pier Antonio Panzeri, Ioan Mircea Pașcu, Alojz Peterle, Bernd Posselt, Hans-Gert Pöttering, Cristian Dan Preda, Jacek Saryusz-Wolski, Werner Schulz, Ernst Strasser, Charles Tannock, Zoran Thaler, Johannes Cornelis van Baalen, Geoffrey Van Orden, Kristian Vigenin, Graham Watson, Boris Zala
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Marije Cornelissen, Marielle De Sarnez, Andrew Duff, Diogo Feio, Lorenzo Fontana, Roberto Gualtieri, Liisa Jaakonsaari, Barbara Lochbihler, Vittorio Prodi, György Schöpflin, Traian Ungureanu
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 187 lg 2)	Franz Obermayr